

Л.І. Шамрай, старший викладач,

А.П. Гречан, д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ І ОСОБИСТІСНОГО ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Державотворчі процеси, що відбуваються на сьогодні в Україні, розбудова національної вищої освіти передбачають перегляд підходів до розвитку особистості студента на всіх етапах його майбутнього життєвого і професійного шляху.

Вища школа в умовах змін зважається на нову культуру навчання, яка багато в чому залежить від наявності чітко сформованої мотиваційної сфери студента. В цьому процесі у особистості виникає потреба навчатися, яка залежить від розуміння власного потенціалу і ставлення до себе як до особистості. Для цього студент має бути включений в процес самовизначення, який реалізовується шляхом самопізнання, самокорекції, самоусвідомлення. Це перекликається із психологічними особливостями та завданнями юнацького віку і значно підсилює його важливість. В даний період особистість повинна створити себе як потенційно успішну індивідуальність. З цього слідує, що вона має бути зацікавлена в своєму власному саморозвитку. Тому важливо, щоб сучасний процес навчання якомога більше сприяв розвитку мотиваційної сфери студента, вбачав в ньому відкриту систему, здатну до самостійного навчання і діяльності.

Метою даного матеріалу є узагальнення нових підходів та практичних рекомендацій щодо активізації мотиваційної сфери сучасного студента і формування особистісного цілепокладання.

З посиленням уваги до досліджень особистості відбуваються глибокі зміни у понятті навчання. В цьому процесі зростає значимість мотивації та власних вражень. Результативний компонент мотивації у навчанні пов'язаний з усвідомленням далеких перспектив і з оцінкою власної життєдіяльності.

Важливо, щоб навчальні процеси розумілися не стільки як ситуації в університетському середовищі, а як формування досвіду у повсякденному житті. Навчальне середовище має зрештою особливе значення як спонукальний чинник. Тому навчальні ситуації повинні бути максимально адекватними до часопростору, тобто вони мають служити інтересам того, хто навчається й нагадувати завдання, з якими пізніше доведеться мати справу в реальному житті. А значить, у фокусі уваги ефективного й результативного навчання повинен перебувати студент як суб'єкт із своїми потребами. Динаміка навчання має визначатися його можливостями, а на викладача покладатиме роль організатора навчального процесу, модератора та генератора ідей. І, як результат, навчальний процес має давати учасникам відчуття своєї компетентності, цим самим сприяючи активізації процесу формування мотивацій.

У вмотивованому навчальному процесі на засадах активної співучасті викладач і студенти-слухачі ділять між собою відповідальність за навчальний процес і за досягнення бажаних навчальних результатів. З самого початку учасники залучаються до пошуку рішень, їхній досвід, потреби та очікування постійно враховуються та використовуються у плануванні та здійсненні навчального процесу. При цьому змінюється роль викладача, він стає планувальником, радником, організатором, мотиватором і спостерігачем.

Логічним продовженням роботи з мотиваційною сферою студента буде сприяння його розвитку особистісного цілепокладання. Проблема цілепокладання пов'язана з проектуванням життєвого шляху особистості. Адже саме юність – той вік, коли необхідність визначити своє місце в житті стає основним компонентом соціального становлення і розвитку. Цей період здебільшого співпадає з навчанням у вищому навчальному закладі. А психологічна готовність до самовизначення передбачає формування у студентства визначених психологічних механізмів, які в подальшому забезпечать активну, усвідомлену творчу життєву позицію, яка не можлива без формування механізмів цілепокладання. Важливим моментом

формування особистості є розвиток здатності до цілепокладання, вміння діяти згідно з свідомо визначеними цілями. Враховуючи, що молодь відчуває великі суб'єктивні труднощі при визначенні своєї мети і перспектив, слід пам'ятати, що роль викладача-порадника максимально доречна в даній ситуації.

Розвиток у студентської молоді зацікавленості і потреби в самовдосконаленні зумовлює не тільки формування мотиваційної сфери, а й здібностей до активної ціленаправленої діяльності.

Проблема знаходження сенсу життя, а також можливостей внутрішніх і зовнішніх ресурсів для досягнення поставлених цілей особливо актуальна для тих, хто стоїть на порозі дорослого життя. Отже необхідно сформувати в них такий рівень особистісної зрілості, щоб після закінчення вузу випускники були готові до свідомого самовизначення з врахуванням як власних схильностей та здібностей, так і інтересів суспільства.

Слід зазначити, що процес формування мотиваційної сфери та цілепокладання особистості на засадах активної участі його учасників буде вдалим у навчальному середовищі, пронизаному взаємоповагою і взаємною пошаною. Спільна домовленість щодо способу дій, у свою чергу, забезпечить умови автономії та відчуття компетентності.